

Η έκθεση «Οικοδομώντας το Μέλλον: Τα Παιδιά και οι Στόχοι για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη στις Πλούσιες Χώρες» είναι η πρώτη που αξιολογεί την κατάσταση των παιδιών σε 41 χώρες υψηλού εισοδήματος σε σχέση με τους Στόχους για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη (ΣΒΑ) που προσδιορίστηκαν ως οι σημαντικότεροι για την παιδική ευημερία.

Κατατάσσει τις χώρες με βάση τις επιδόσεις τους και διευκρινίζει τις προκλήσεις και τις ευκαιρίες που αντιμετωπίζουν οι προηγμένες οικονομίες για την επίτευξη παγκόσμιων δεσμεύσεων έναντι των παιδιών.

«Η έκθεση αυτή είναι μια αφύπνιση απέναντι στο γεγονός πως ακόμα και στις χώρες υψηλού εισοδήματος η πρόοδος δεν ωφελεί όλα τα παιδιά», δήλωσε η Sarah Cook, Διευθύντρια του Ερευνητικού Κέντρου Innocenti της UNICEF. «Τα υψηλότερα εισοδήματα δεν οδηγούν αυτομάτως σε βελτίωση των αποτελεσμάτων για όλα τα παιδιά και μπορεί πράγματι να συνοδεύονται από εμβάθυνση των ανισοτήτων. Οι κυβερνήσεις σε όλες τις χώρες πρέπει να αναλάβουν δράση για να διασφαλίσουν ότι τα κενά θα μειωθούν και θα σημειωθεί πρόοδος για την επίτευξη των ΣΒΑ για τα παιδιά.»

Τα βασικά ευρήματα επί επιλεγμένων δεικτών των ΣΒΑ για τα παιδιά και τους εφήβους στις πλούσιες χώρες περιλαμβάνουν:

- Να μπει τέλος στη φτώχεια: Κατά μέσο όρο, το 1 στα 5 παιδιά στις χώρες υψηλού εισοδήματος ζει σε σχετική εισοδηματική φτώχεια, αν και υπάρχουν μεγάλες διακυμάνσεις, από το 1 στα 10 στη Δανία, την Ισλανδία και τη Νορβηγία έως το 1 στο 3 στο Ισραήλ και τη Ρουμανία.
- Να μπει τέλος στην πείνα: Κατά μέσο όρο, το 1 στα 8 παιδιά στις χώρες υψηλού εισοδήματος αντιμετωπίζει επισιτιστική ανασφάλεια, ανεβαίνοντας στο 1 στα 5 στο Ηνωμένο Βασίλειο και στις Ηνωμένες Πολιτείες και στο 1 στα 3 στο Μεξικό και την Τουρκία.
- Να εξασφαλίσουμε μια υγιή ζωή: Η νεογνική θνησιμότητα έχει μειωθεί δραματικά στις περισσότερες χώρες. Και τα ποσοστά αυτοκτονίας μεταξύ των εφήβων, οι γεννήσεις σε εφηβική ηλικία και η μέθη μειώνονται. Ωστόσο, 1 στους 4 έφηβους αναφέρει δύο ή περισσότερα ζητήματα ψυχικής υγείας περισσότερο από μία φορά την εβδομάδα.
- Να εξασφαλίσουμε μια ποιοτική εκπαίδευση: Ακόμα και στις χώρες με τις καλύτερες επιδόσεις, συμπεριλαμβανομένης της Ιαπωνίας και της Φινλανδίας, περίπου το ένα πέμπτο των 15χρονων δεν φτάνει τα ελάχιστα επίπεδα επάρκειας στην ανάγνωση, τα μαθηματικά και τις φυσικές επιστήμες.
- Να πετύχουμε ισότητα των φύλων: Κατά μέσο όρο, το 14% των ενηλίκων που ερωτήθηκαν σε 17 πλούσιες χώρες πιστεύουν ότι τα αγόρια αξίζουν προτίμησης για την πανεπιστημιακή εκπαίδευση και στην πλειονότητα αυτών των χωρών αυτή η πεποίθηση είναι υψηλότερη μεταξύ των ανδρών.

Στην κατάταξη 41 χωρών, ο σχετικός πίνακας ευνοεί εκείνες τις χώρες που εμφανίζονται συχνά στην κορυφή των πρόσφατων συγκρίσεων της ανθρώπινης και παιδικής ανάπτυξης, δηλαδή τις σκανδιναβικές χώρες, τη Γερμανία και την Ελβετία, και λιγότερο τις χώρες χαμηλότερου εισοδήματος στην ομάδα, τη Ρουμανία, τη Βουλγαρία και τη Χιλή. Ωστόσο, μια πιο προσεκτική ματιά αποκαλύπτει περιθώρια βελτίωσης σε όλους τους τομείς, καθώς όλες οι χώρες κατατάσσονται στο μέσο ή το χαμηλότερο τρίτο της κατάταξης, σε δύο ή περισσότερους στόχους.

Για ορισμένους δείκτες - ανισότητα εισοδήματος, εφηβική αυτό-αναφερόμενη ψυχική υγεία και παχυσαρκία - οι τάσεις υποδηλώνουν αιτία ανησυχίας στην πλειοψηφία των πλουσίων χωρών. Στις 2 από τις 3 χώρες που μελετήθηκαν, τα φτωχότερα νοικοκυριά με παιδιά είναι πλέον πολύ πιο πίσω από το μέσο όρο από ό, τι το 2008. Το ποσοστό παχυσαρκίας στις ηλικίες 11-15 ετών και το ποσοστό των εφήβων που αναφέρουν δύο ή περισσότερα προβλήματα ψυχικής υγείας την εβδομάδα, αυξάνεται στην πλειοψηφία των χωρών.

Παρόλο που πολλές χώρες έχουν σημειώσει ευρεία πρόοδο σε αρκετούς δείκτες, εξακολουθούν να υπάρχουν μεγάλες διαφορές μεταξύ τους σε άλλους τομείς. Τα εθνικά επίπεδα εισοδήματος δεν εξηγούν όλες αυτές τις διαφορές: για παράδειγμα, η Σλοβενία βρίσκεται πολύ μπροστά από πολύ πλουσιότερες χώρες σε πολλούς δείκτες, ενώ οι Ηνωμένες Πολιτείες κατατάσσονται στην 37 θέση από τις 41 στον συνοπτικό πίνακα.

Η UNICEF ζητά από τις χώρες υψηλού εισοδήματος να αναλάβουν δράση σε πέντε βασικούς τομείς:

- Βάλτε τα παιδιά στο επίκεντρο μιας δίκαιης και βιώσιμης προόδου - Η βελτίωση της ευημερίας όλων των παιδιών σήμερα είναι απαραίτητη για την επίτευξη τόσο της ισότητας όσο και της αειφορίας.
- Μην αφήνετε πίσω κανένα παιδί - Οι εθνικοί μέσοι όροι συχνά συγκαλύπτουν τις ακραίες ανισότητες και το σοβαρό μειονέκτημα ομάδων στο κάτω μέρος της κλίμακας.
- Βελτιώστε τη συλλογή συγκρίσιμων δεδομένων - Ιδίως όσον αφορά τη βία κατά των παιδιών, την ανάπτυξη στην πρώτη παιδική ηλικία, τη μετανάστευση και το φύλο.
- Χρησιμοποιήστε τους πίνακες κατάταξης για την προσαρμογή απαραίτητων πολιτικών σε εθνικό πλαίσιο - Καμία χώρα δεν τα πάει καλά σε όλους τους δείκτες ευημερίας για τα παιδιά και όλες οι χώρες αντιμετωπίζουν προκλήσεις για την επίτευξη τουλάχιστον ορισμένων ΣΒΑ επικεντρωμένων στα παιδιά.
- Τιμήστε τη δέσμευση για παγκόσμια βιώσιμη ανάπτυξη - Το γενικό πλαίσιο των ΣΒΑ δεσμεύει όλες τις χώρες σε μια παγκόσμια προσπάθεια.

Τα στοιχεία που αφορούν την Ελλάδα – Καλύτερες και χειρότερες επιδόσεις χωρών

Η Ελλάδα κατατάσσεται στην 31η θέση από τις 41 χώρες της ΕΕ/ΟΟΣΑ στον Πίνακα Κατάταξης. Στους Στόχους για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη (ΣΒΑ) που αφορούν τα παιδιά, η Ελλάδα αποδίδει καλύτερα στο στόχο 16 «Προώθηση της ειρήνης, της δικαιοσύνης και ισχυρών θεσμών» (3η θέση) και χειρότερα στο στόχο 10 «Μείωση ανισοτήτων» (36η). Πιο συγκεκριμένα:

- Να μπει τέλος στη φτώχεια:

- Στην Ελλάδα το 25,5% των παιδιών ζουν σε σχετική εισοδηματική φτώχεια και το 39% σε πολυδιάστατη φτώχεια. Οι κοινωνικές μεταβιβάσεις μειώνουν την εισοδηματική φτώχεια πριν από τις μεταφορές κατά 18%. Αυτό θέτει την Ελλάδα στην 29η θέση σε αυτόν τον στόχο.

· Επιδόσεις χωρών Στην κορυφή του πίνακα σχετικής εισοδηματικής φτώχειας Δανία (9,2%), Ισλανδία (10%), Νορβηγία (10,2%). Στην χειρότερη θέση Ρουμανία (39,3%), Ισραήλ (36,1%), Τουρκία (31,8%). Στην κορυφή του πίνακα για την πολυδιάστατη φτώχεια Ελβετία (11%), Φινλανδία (12%), Ολανδία (13%). Στην χειρότερη θέση Ρουμανία (85%), Βουλγαρία (77%), Ουγγαρία (58%).

- Να μπει τέλος στην πείνα:

- Η Ελλάδα βρίσκεται στην 35η θέση, με το 15,7% των παιδιών ηλικίας κάτω των 15 ετών να ζει με έναν ενήλικα που είναι σε επισιτιστική ανασφάλεια και ποσοστό παιδικής παχυσαρκίας 20,9% (το 3ο υψηλότερο).

· Επιδόσεις χωρών Στην κορυφή του πίνακα επισιτιστικής ανασφάλειας Ιαπωνία (1,4%), Σουηδία (4%), Δημοκρατία της Κορέας (4,8%). Στην χειρότερη θέση Μεξικό (34,9%), Τουρκία (33,4%), Ρουμανία (26,3%). Παιδική παχυσαρκία καλύτερες οι Δανία (8,3%), Ολλανδία (10%), Ελβετία (10,2%) και χειρότερες οι Μάλτα (27,4%), Καναδάς (25%), Ελλάδα (20,9%).

- Να εξασφαλίσουμε υγεία & ευημερία:

- Η Ελλάδα βρίσκεται στην 20η θέση ως προς αυτόν τον στόχο. Το ποσοστό νεογνικής θνησιμότητας είναι 2,6 παιδιά ανά 1000 γεννήσεις. Δεν υπήρχαν δεδομένα για το ποσοστό αυτοκτονίας εφήβων (15-19). Το 27,9% των παιδιών ηλικίας 11-15 ετών αναφέρουν ότι αντιμετωπίζουν δύο ή περισσότερα ψυχολογικά προβλήματα περισσότερο από μία φορά την εβδομάδα (το 5ο υψηλότερο ποσοστό), το 5,8% αναφέρουν ότι έχουν μεθύσει τον τελευταίο μήνα (κάτω από το μέσο όρο 6,9 για αυτήν την ομάδα χωρών). Το εφηβικό ποσοστό γεννήσεων είναι 7,23 γεννήσεις ανά 1.000 γυναίκες ηλικίας 15-19 ετών, μειωμένο από 11,20 ανά 1.000 το 2005.

· Επιδόσεις χωρών Νεογνική θνησιμότητα, στην κορυφή Ιαπωνία (0,9%), Σλοβενία (1,3%), Σουηδία (1,4%) στο τέλος Μεξικό (8%), Τουρκία (7,3%), Βουλγαρία (5,6%). Αυτοκτονίες εφήβων, στις υψηλότερες θέσεις Πορτογαλία (1,7 ανά 100.000), Ιταλία (1,9), Ισπανία (2) και στις χαμηλότερες Νέα Ζηλανδία (15,6), Λιθουανία (13,3), Φινλανδία (11,3). Ψυχολογικά προβλήματα εφήβων καλύτερες οι Γερμανία (14,2%), Αυστρία (14,7%), Πορτογαλία (15%) χειρότερες οι Ιταλία (36,5%), Βουλγαρία (32,5%), Μάλτα (28,4%).

- Να εξασφαλίσουμε μια ποιοτική εκπαίδευση:

Με το 56,7% των 15χρονων να επιτυγχάνουν τη βάση στην ανάγνωση, τα μαθηματικά και τις φυσικές επιστήμες (το 5ο χαμηλότερο ποσοστό) και το 94,9% των παιδιών να συμμετέχουν σε προσχολική εκπαίδευση ένα χρόνο πριν από την έναρξη της υποχρεωτικής σχολικής φοίτησης, η Ελλάδα βρίσκεται στο χαμηλότερο τρίτο της κατάταξης για αυτόν τον στόχο στην 33η θέση.

· Επιδόσεις χωρών Καλύτερες επιδόσεις στη βασική ικανότητα στην ανάγνωση, τα μαθηματικά και τις φυσικές επιστήμες Εσθονία (83,1%), Ιαπωνία (82,4%), Φινλανδία (81,4%) και χειρότερες οι Τουρκία (40,7%), Ρουμανία (45,5%), Χιλή (47%). Υψηλότερη συμμετοχή στην προσχολική εκπαίδευση Μάλτα και Ισραήλ (99,9%), Βέλγιο-Φινλανδία-Γαλλία (99,8%), Ισπανία (99,3%) και χαμηλότερη οι Τουρκία (72,7%), Αυστραλία (80,3%), Πολωνία (89,3%).

- Να πετύχουμε ισότητα των φύλων:

Οι δείκτες αυτού του στόχου δεν περιλαμβάνονται στον γενικό πίνακα κατάταξης όμως εξετάζονται στην έκθεση. Για παράδειγμα η Ελλάδα εμφανίζει ένα ποσοστό 2% γυναικών ηλικίας 18-29 ετών που ανέφεραν ότι βίωσαν σεξουαλική βία πριν από την ηλικία των 15 ετών, κάτω από τον μέσο όρο για αυτή την ομάδα χωρών (6,3%). Στο δείκτη αυτό η Ρουμανία εμφανίζει μόλις 1,1%, Κροατία και Πολωνία 1,9%. Υψηλά ποσοστά αντίστοιχα εμφανίζουν Λουξεμβούργο (13%), Ηνωμένο Βασίλειο (12,3%) και Γαλλία (12%).

- Να προωθηθεί η αξιοπρεπή οικονομική ανάπτυξη και εργασία:

Η Ελλάδα παρουσιάζει χαμηλές επιδόσεις σε αυτόν τον στόχο στην 32η θέση, με το 10,5% των ατόμων ηλικίας 15-19 ετών να μην είναι σε εκπαίδευση, απασχόληση ή σε κατάρτιση και το 11,6% των παιδιών ηλικίας κάτω των 18 ετών να ζουν σε νοικοκυριά ανέργων (πάνω

από το μέσο όρο για αυτήν την ομάδα χωρών και στους δύο δείκτες).

· **Επιδόσεις χωρών Καλύτερες** επιδόσεις στον πρώτο δείκτη Ιαπωνία (2%), Λουξεμβούργο (2,4%), Γερμανία (2,9%) και **χειρότερες** Τουρκία (21%), Μεξικό (15,3%), Βουλγαρία (14,1%). Στα παιδιά σε νοικοκυριά ανέργων καλύτερες Ιαπωνία (2,1%), Ελβετία (2,9%), Δημοκρατία Κορέας (4%) και χειρότερες Ιρλανδία (18,8%), Ουγγαρία και Νέα Ζηλανδία (16%), Ισπανία (14,3%).

- Να μειωθούν οι ανισότητες εντός και μεταξύ των χωρών:

- Η Ελλάδα βρίσκεται στην 36η θέση σε αυτόν τον στόχο. Το μερίδιο του συνολικού εισοδήματος που πηγαίνει στο 10% των νοικοκυριών με παιδιά είναι 64% υψηλότερο από το μερίδιο που φτάνει στο χαμηλότερο 40%. Επίσης, υπάρχει σχετική διαφορά 63,2% μεταξύ των οικογενειακών εισοδημάτων των παιδιών στο 10ο χαμηλότερο εκατοστημόριο και εκείνων του μέσου όρου - ένα μέτρο «ανισότητας στις χαμηλότερες βαθμίδες». Αυτό είναι το 6ο υψηλότερο αποτέλεσμα αυτού του δείκτη. Μια άνοδος στην οικογενειακή κοινωνικοοικονομική κατάσταση προβλέπει αύξηση των επιδόσεων στις εξετάσεις των μαθητών 15 ετών στην ανάγνωση, τα μαθηματικά και τις φυσικές επιστήμες κατά 33,3 βαθμούς, κάτω από τον μέσο όρο για αυτή την ομάδα χωρών.

· **Επιδόσεις χωρών Καλύτερες** στον πρώτο δείκτη Ισλανδία (0,70), Νορβηγία (0,74), Σουηδία (0,76) και χαμηλότερα Μεξικό (2,80), Χιλή (2,21), Τουρκία (1,89). Στο δεύτερο δείκτη καλύτερες Ισλανδία (34,2%), Νορβηγία (37,1%), Ελβετία (38,5%) και χειρότερες Βουλγαρία (71,1%), Ρουμανία (67,4%), Μεξικό (65,7%).

- Να κάνουμε ασφαλείς και βιώσιμες τις πόλεις:

Η Ελλάδα βρίσκεται στην 28η θέση σε αυτόν τον δείκτη και στόχο, έχοντας συγκεντρώσεις λεπτών σωματιδίων σε αστικές περιοχές 12,3 μικρογραμμαρίων ανά κυβικό μέτρο - πάνω από το διεθνώς αναγνωρισμένο ασφαλές επίπεδο των 10.

· **Επιδόσεις χωρών Καλύτερες** Ιρλανδία και Νορβηγία (4,8), Αυστραλία (5,3), Εσθονία (5,8) και χειρότερες Δημοκρατία Κορέας (24,8), Ισραήλ (23,5), Βέλγιο (18,1).

- Να εξασφαλίσουμε βιώσιμη παραγωγή και κατανάλωση:

- Με το 62,7% των 15χρονων να γνωρίζουν πέντε ή περισσότερα περιβαλλοντικά ζητήματα, η Ελλάδα κατατάσσεται στην 17η θέση από τις 37 χώρες σε αυτόν τον δείκτη και στόχο.

- **Επιδόσεις χωρών Καλύτερες** Πορτογαλία (82%), Σλοβενία (75,8%), Τουρκία (73%), χειρότερες Ρουμανία (38,3%), Ιαπωνία (44,4%), Νέα Ζηλανδία (49,7%).

- Να προωθήσουμε την ειρήνη, τη δικαιοσύνη και ισχυρούς θεσμούς:

Το ποσοστό αυτό-αναφερόμενου χρόνιου εκφοβισμού (bullying) είναι το 7ο χαμηλότερο σε αυτήν την ομάδα χωρών (6,4% παιδιών 11-15 ετών που έχουν υποστεί εκφοβισμό τουλάχιστον δύο φορές το μήνα). Επίσης 12,2% γυναικών ηλικίας 18-29 ετών που ανέφεραν ότι είχαν βιώσει φυσική βία πριν την ηλικία των 15 στην Ελλάδα (το 6ο χαμηλότερο ποσοστό). Τα αποτελέσματα αυτά θέτουν την Ελλάδα στην 3η θέση. Δεν υπήρχαν διαθέσιμα στοιχεία για την Ελλάδα όσον αφορά το ποσοστό ανθρωποκτονιών.

· **Επιδόσεις χωρών Χαμηλότερα** επίπεδα εκφοβισμού παρουσιάζουν Σουηδία (4,5%), Ισλανδία (4,6%), Ιταλία (5,2%) και υψηλότερα Λιθουανία (29,2%), Λετονία (22,7%), Εσθονία (16,6%). Χαμηλότερα επίπεδα βίας κατά των γυναικών πριν τα 15 Ολλανδία (8%), Σλοβενία (8,4%), Κύπρος (9,5%) και υψηλότερα Εσθονία (44,6%), Φινλανδία (40%), Λουξεμβούργο (34,9%).